

Taloussosiaalityön jäljillä – Toimeentulovaikeudet ja aikuissosiaalityö

- Keskipohjalainen sosiaalialan maakuntaseminaari 21.3.2018
- Katri Viitasalo, Jyväskylän Yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

- Väitöskirjatyö

- Toimeentulovaikeudet ja aikuissosiaalityö

**- Taloussosiaalityö –
toimeentulo
kokonaisvaltaisena
kysymyksenä**

Miksi puhua taloussosiaalityöstä?

Mitä taloussosiaalityöllä tarkoitetaan?

Mitä annettavaa taloussosiaalityöllä voisi olla?

*Äitien pyrkimykset ja
toimintamahdollisuuksien valikko
- Käsitteellinen tutkimus äitien
taloudellisista toimintamahdollisuuksista*

(nettiosoite: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7340-7>)

Äitiydestä, taloudellisista
valinnoista, toimijuudesta,
toimintamahdolisuuusteoriasta
(toimintakykyteoriasta,
capabilities-teoriasta), käsitteistä,
mitä äiti tavoittelee ja millaiset
mahdollisuudet äidillä on
saavuttaa tavoittelemansa

Toimeentulovaikeudet ja aikuissosiaalityö

- Aikuissosiaalityössä etsitään uutta suuntaa: toimeentulotuen osittainen siirtäminen Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi, tulevat sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen muutokset, tuen luonne muuttumassa (Blomgren ym. 2016)
- Taloudelliselle avustamiselle löytyy yhä 2010-luvulla tarve: perustoimeentulotukea myönnettiin vuonna 2017 noin 277 300 kotitaloudelle Suomessa, vuoden 2017 marraskuussa vailla ansiotuloja ja ensisijaisia etuuksia olevia kotitalouksia oli noin 39 000, tulottomien kotitalouksien määrä lähes tuplaantunut kymmenessä vuodessa (Kela-tilastot; Ylikännö 2017; Korpela 2017)
- Käsitös taloudellisen toimintakykyisyyden vahvistamisesta laajenee: tarvitaan muutakin kuin rahansiirtoina toteutettua taloudellista avustamista, joka totutusti keskittynyt toimeentulotukietuuksiin (ks. Taina & Kotiranta 2014)

Taloussosiaalityö ja taloudellinen toimintakykyisyys

- Käsitys taloudellisesta toimintakykyisyydestä, *financial capabilities* (Sherraden 2010; Sherraden 2013), rakentaa teoriapohjaa yhdistämällä taloudenlukutaidon ja taloudellisen osallisuuden, jotka rinnakkain vahvistavat taloudellista toimintakykyisyyttä

Financial Social Work

- Käyttöön sosiaalityössä ja sosiaalityön tutkimuksessa alkujaan Kanadassa ja Iso-Britanniassa, sieltä Yhdysvaltoihin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä, vahva orientaatio sosiaalityön koulutuksen yhteydessä (ks. esim. www.financialsocialwork.com)

Taloussosiaalityö – toimeentulo kokonaisvaltaisena kysymyksenä

- Vuorovaikutteinen, introspektiivinen ja monitieteinen lähestymistapa, joka auttaa kohdistamaan tarkastelun ajatuksiin, tunteisiin ja asenteisiin, jotka ohjaavat ihmisen suhdetta rahaan ja rahaan liittyvää käytöstä (Despard & Chowa 2010, 26).

Soveltuu työskentelyyn eri tasoilla:

- *yksilö- ja perhekohtaisissa palveluissa*; nähdään interventiona psykososiaalisten ja taloudellisten resurssien vahvistamiseksi
- *työskentelyssä yhteisöjen parissa*; pyritään kehittämään yhteisössä toimintamalleja, jotka vahvistavat suotuisaa kehitystä, myös palveluiden pariin saattaminen
- *poliittinen asianajo*; tavoitellaan toimintaympäristön kehittämistä sekä toimia taloudellisesti haavoittuvaisten aseman puolesta (University of Maryland School of Social Work 2010)

Soveltamismahdollisuuksia

- Kehittämällä ja soveltamalla yksilökohtaisia sekä ryhmäkohtaisia toimintamuotoja (yksilökohtaiset ”mini-interventiot”, budjetointi, välitystili, sosiaalinen luototus, sosiaalinen kuntoutus, kuntouttava työtoiminta tms.), vaikuttamistyöllä ja työskentelemällä yhteisöjen kanssa
- Vahvistamalla taloudenlukutaitoja ja taloudenhallintaa, motivaatiota (myös yhdessä esim. talous- ja velkaneuvojien, ravitsemusasiantuntijoiden, kodinhoidon asiantuntijoiden, perhetyön ammattilaisten kanssa), mutta tämän ohella osallistumalla palveluiden kehittämiseen
- Luomalla sosiaalityölle uusia toimintamalleja (taloudellisiin kysymyksiin liittyvä tunnetyöskentely, sähköiset palvelut, tilastollinen tms. seuranta)
- Vahvistamalla sosiaalityöntekijöiden tietoja ja taitoja (koulutus, tutkimus, muu kehittämiseen tähtäävä toiminta esim. Sosiaalityön klubit, muut kehittämispäivät)

Mitä annettavaa taloussosiaalityöllä voisi olla?

- Taloussosiaalityö voisi kirkastaa näkökulmaa ja tarkastelun kohdetta, ja voisi toimia keinona vastata köyhyyden ja eriarvoistumisen kierteeseen (myös rakenteellisen ja syrjäytymisen vastaisen sosiaalityön muotona)?
- Voisi toimia tutkimuksellisesti perusteltuna tulokulmana taloudellisiin kysymyksiin sekä kehittää psykososiaalista työskentelyä Kela-siirron jälkeisessä toimintaympäristössä?

- Millaisia ajatuksia heräsi?
- Hyvää kevättä!

katri.viitasalo@chydenius.fi